

Конспект уроку № 145

Українські народні музичні інструменти

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode145

Вступ

Вітаю! Це Анна Огойко і ви слухаєте подкаст «Уроки української» — подкаст для всіх, хто вивчає і любить українську мову.

Це уроки четвертого сезону, у якому я зовсім не говорю англійською, я вживаю тільки українську мову, і намагаюся говорити повільно і чітко — не знаю, наскільки добре це в мене **виходить**.

Але, як завжди, повний текст епізоду, тобто все-все-все, що я кажу, ви можете прочитати в конспекті уроку. Ми стараємося готувати для вас зручні і корисні конспекти до кожного уроку: з повним текстом, перекладом складних слів, списком ідіом, граматикою і вправами.

Якщо ви ще не оформили передплату, тобто підписку на ці конспекти, ви можете зробити це на сайті. А якщо ви вже преміум-підписник, не **полінуйтеся роздрукувати** ці конспекти, щоб перечитувати текст і робити вправи. Усі деталі про преміум-підписку є за посиланням: ukrainianlessons.com/premium (англійською).

А сьогодні я пропоную вам тему, яка **особисто** мене зацікавила, коли я була в Києві на зимових канікулах. Я вам розказувала в попередніх епізодах, що я ходила на різні заходи в Києві в січні, зокрема я була на концерті оркестру **народних інструментів**. Цей **оркестр** називають НАОНІ — Національний Академічний Оркестр Народних Інструментів.

Ох, **сказати, що мені сподобався концерт — це нічого не сказати**. Я була просто в захваті! Мені настільки сподобалось, що я досі під враженнями. Дуже вам рекомендую, якщо будете **мати можливість**, сходити на концерт НАОНІ. Про їхні нові концерти ви можете дізнатись на їхній сторінці на фейсбуці. Пошукайте на фейсбуці НАОНІ українською.

Ну а якщо ви поки не маєте можливості сходити на концерт, слухайте далі цей епізод, бо я підготувала для вас трошки інформації про українські народні інструменти, ну і, звичайно, ми будемо їх слухати! То як, готові?

(у мене) **виходить** —
(I) can do (something)

лінуватися — to be lazy
роздрукувати — to print out

особисто — personally,
in one's own

народні інструменти —
folk instruments
оркестр — orchestra

Українські народні музичні інструменти

Якщо говорити про українські народні інструменти, перше, що **спадає мені на думку**, це **бандура**. Ви можете чути її зараз. Бандура.

Бандура — це **струнний** музичний інструмент. Тобто вона має **струни**, тобто як гітара чи **скрипка**, так. Але бандура — це струнно-щипковий інструмент, тобто на відміну від скрипки, струни бандури треба **щипати**, тобто брати пальцями — так само як гітару чи **арфу**.

Так, бандура, мабуть, найбільше схожа на арфу, бо вона має дуже багато струн. Сучасна українська бандура має 55-58 струн, а іноді і 65 струн, **уявляєте собі?**

Особисто мені здається, що на такому інструменті дуже важко грати, але музика бандури просто фантастична. Правда?

Різновид бандури — **кобза**. Кобза — це інструмент, який схожий на бандуру, але його вважають набагато давнішим в Україні. В Україні кобза відома з XIII століття. І особливо вона була популярна в козацькі часи. Тоді існували такі люди — **кобзарі** — вони багато подорожували, грали на кобзі і співали для людей.

Крім того, були **придворні** кобзарі, вони виконували пісні в королівському дворі в Польщі та імператорському дворі в Росії.

Можна сказати, що це була ціла професія — «кобзар». Часто кобзарі були **сліпими, незрячими**, тобто вони не могли бачити. Вони були незрячі, сліпі. А пісні, які співають під кобзу, також були дуже особливі, їх називають «**думи**». Ось послухайте уривок думи:

Ой, там на Чорному морі,
Ой, да на камені біленькому,
Там стояла темниця кам'яная.
А в тій темниці сімсот козаків,
Бідних невольників, пробувало.
Да ні Божого світа,
Ні сонця праведного в очі ніколи не видали.

Це була дума, виконана під кобзу.

І знову ж таки, як і з діалектами в попередньому епізоді, різні музичні інструменти були характерні для різних регіонів України. **Наскільки мені відомо**, кобзи історично були більш поширені на східній, південній і центральній Україні. А от для заходу України характерні свої особливі інструменти, особливо для Карпат.

Ось, наприклад, **трембіта**. Послухайте трембіту — це **надпотужний**

стру́нний — stringed
струна́ — string
скрі́пка — violin
щипко́вий — pinched
щипа́ти — to pinch, to nip
а́рфа — harp

ко́бза — kobza
(a kind of lute with 8 strings)

кобза́р — kobza-player,
itinerant player on the kobza

придво́рний — court
(adjective)

слі́пий = незря́чий — blind

ду́ма — 1) thought, meditation;
2) ballad, elegy

трембі́та — trembita, tuba
(ancient trumpet of the Hutsuls)
надпоту́жний — superpower
(adjective)

інструмент.

Трембіта — це **духовий** інструмент, тобто як **саксофон** чи **труба**. Але трембіта — це дуже-дуже довга труба. Вона може бути довжиною від двох з половиною до восьми метрів! **Уявляєте собі?**

Трембіта — це був практичний інструмент. Її використовували **вівчарі**, тобто люди, які **пасли овець**, таким чином вони повідомляли про своє розташування. Тобто в горах можна легко **загубитися**, тому вівчарі подавали звук трембітою, щоб дати людям знати, де вони.

Також були спеціальні звуки трембіти, щоб повідомити про час, про початок і кінець робочого дня або про якусь небезпеку. Також трембіту грали, коли народжувалась дитина чи хтось помирав.

Трембіту виготовляють з дерева в Карпатах. І цікаво те, що за традицією, найкраще дерево для трембіти — це громовиця, тобто це таке дерево, у яке влучила блискавка. Знаєте **блискавку**? Це такий **електричний розряд**, який буває коли йде дощ, коли погана погода. Блискавка.

Отже, це була трембіта, а наступний інструмент, популярний на західній Україні — це **цимбали**. Слухайте гуцульські цимбали.

Цимбали — це струнно-ударний інструмент, тобто вони мають струни і по них треба вдари́ти, бити спеціальними **паличками**. Цимбали поширені по всій Україні, але зараз, мабуть, найбільше на Гуцульщині, в Карпатах. Також є варіації цимбал в Китаї і в інших країнах Азії.

А наступний інструмент — **дримба**. Це такий малесенький інструмент, який робить ось такий специфічний звук.

Дримбу також найбільше використовують гуцули в Карпатах.

А ще один дуже традиційний для всієї України музичний інструмент — це **сопілка**, сопілочка.

Сопілка — це духовий інструмент і це один з найдавніших музичних інструментів України, сопілки відомі ще з часів Київської Русі, ще з XI століття. Сопілки часто згадують в українських казках, літературних творах. Можливо, тому що сопілка звучить дуже романтично і лірично, українці — досить романтичні, я б сказала, трошки сентиментальні люди. Сопілка.

Ну а останній народний інструмент, який я згадаю сьогодні, хоча це далеко не останній інструмент, популярний в Україні — це буде **бугай**. Це досить особливий музичний інструмент, ось послухайте!

Особливий, правда? Бугай нагадує ревіння бугая, тобто звуки, які робить **бик** — чоловік корови. Тому інструмент і назвали «бугай», бо він видає схожий звук, як ця тварина.

На вигляд цей інструмент теж досить специфічний. Це така кругла **діжка**, яку обтягують **шкірою**, а зверху прикріплюють волосся коня. Так, коняче

духовий — wind
саксофон — saxophone
труба — trumpet, horn

вівчар — shepherd
паси овець — to shepherd
загубитися — to get lost

блискавка — 1) lightning;
2) zipper
електричний розряд —
electrical discharge
цимбали — cymbals, dulcimer

ударний — percussion
паличка — small stick,
drumstick

дримба — drymba
(plucked folk musical instrument)

сопілка — fipple flute

бугай = бик — bull

діжка — tub, vat
шкіра — 1) skin; 2) leather

волосся. Ви просто мусите побачити це на власні очі.

На сторінці цього епізоду я залишу посилання на цікаву статтю про українські народні інструменти. Там є фотографії інструментів, про які я згадувала, а також ви можете почитати там про інші цікаві традиційні інструменти.

Також я додам на сторінку епізоду відео зі звуками, які ви чули, добре? Отже, сторінка цього епізоду: ukrainianlessons.com/episode145.

Корисні фрази та ідіоми

А зараз розгляньмо ідіоми та корисні фрази, які я згадувала.

На початку епізоду я розповідала вам про концерт НАОНІ і казала, що сказати, що мені сподобався концерт — це нічого не сказати. Я була просто в захваті! Ви вже знаєте, бути в захваті, так — коли щось дуже подобається. А також тут є така цікава фраза: «**Сказати, що... — нічого не сказати**».

Ця фраза наголошує на тому, що ми настільки здивовані, маємо такі сильні емоції, що це просто не можна висловити словами.

Сказати, що мені сподобався концерт — нічого не сказати. Тобто мені так сподобався концерт, що я не можу описати це словами.

Може бути в позитивному значенні, а може бути і в негативному, наприклад...

Якби одного дня подкасти були **заборонені** в усьому світі, я б сказала...

Сказати, що я **шокована** — нічого не сказати.

Це коли ви в шоці, коли ви шоковані, ви можете сказати: «Сказати, що я шокована, — нічого не сказати». Це просто не можна описати словами!

Сказати, що... — нічого не сказати.

І я рекомендувала вам відвідати цей концерт, якщо будете мати можливість. Мати можливість — це простенька, але дуже корисна фраза.

Мати можливість — це простенька, але дуже корисна фраза.

Наприклад, якщо будете мати можливість, поїдьте на Закарпаття.

Або якщо маєте можливість, підпишіться на преміум від Ukrainian Lessons Podcast, добре?

Якщо будете мати можливість.

заборонений — forbidden,
prohibited
шокований — shocked

Далі я казала про українські народні музичні інструменти: перше, що мені **спадає на думку**, це бандура.

Спадати або спасти на думку.

Іноді ще кажуть «прийти на думку» або «прийти в голову» — це **розмовні фрази**.

Краще казати «спадати на думку», «спастися на думку».

Отже, якщо говорити про українські народні музичні інструменти, перше, що мені спадає на думку, це бандура.

Спадає на думку щось — тобто я згадую, я пригадую щось або я вигадую чи придумую щось.

Наприклад, мені спала на думку одна цікава ідея, можливо, для п'ятого сезону подкасту?

Спадати / спасти на думку.

Мені спадає, або мені спала на думку, чи мені спало щось на думку
Далі я говорила про бандуру і казала, що вона може мати до 65 струн. Тобто 65 струн, **уявляєте собі?**

«Уявляєте собі?» або «Уявляєш собі?» — це риторичне питання, воно означає «Ти можеш собі таке уявити?». Це щось неймовірне, це просто фантастично!

Уявляєте собі?

Інший приклад був про трембіту. Я казала, що трембіта може бути довжиною до восьми метрів! Уявляєте собі?

Про кобзу я говорила, що, **наскільки мені відомо**, кобзи були більш поширені на східній, південній і центральній Україні.

Наскільки мені відомо — це корисний вираз, подібний вираз є також в англійській мові, тобто «наскільки я знаю» — я щось знаю, але не на 100% правда, це треба перевірити, це неточно.

Наскільки мені відомо.

Наскільки мені відомо, в **Кабінеті Міністрів України** скоро будуть нові міністри. Це новина, яку я десь чула, але це треба перевірити, я не впевнена на всі сто.

Наскільки мені відомо.

І про кобзарів я говорила, що вони багато подорожували, грали на кобзі і співали для людей. А **крім того**, були придворні кобзарі, які виконували пісні в королівському дворі в Польщі й імператорському дворі в Росії.

розмовна фраза — colloquial expression

Кабінет Міністрів України — the Cabinet of Ministers of Ukraine (the highest body of state executive power in Ukraine, also referred to as the Government of Ukraine)

Крім того — це корисна фразочка для зв'язку речень і думок, це те саме, що «також».

Кобзарі багато подорожували, грали на кобзі і співали для людей. Крім того, були також придворні кобзарі.

Або: «В конспекті цього уроку ви знайдете повний текст епізоду. Крім того, там є вправи, які допоможуть вам краще запам'ятати ідіоми та граматику». Крім того.

Цікавинка з граматики

У четвертому сезоні подкасту я говорю українською мовою тільки. Я намагаюсь говорити повільно і чітко, але не знаю, наскільки добре це в мене виходить.

Наскільки.

Наскільки — це вираз певної **міри**, певного **ступеня**, тут можна замінити «наскільки» на «як» або «якою мірою».

Я намагаюсь говорити повільно і чітко, але не знаю, наскільки добре в мене це виходить. Наскільки добре або як добре в мене це виходить.

Інший приклад: «Наскільки мені відомо, кобзи були поширені на східній, південній і центральній Україні».

Ви вже знаєте ідіому «наскільки мені відомо». Можна також сказати «як мені відомо», але частіше ми кажемо саме «наскільки мені відомо».

Інший приклад: «На іспиті будуть перевіряти, наскільки добре ви володієте українською мовою».

Наскільки.

А також є ще інше дуже схоже слово — **настільки**.

Наскільки і настільки — це така сама пара, як скільки і стільки, так.

Наскільки — це «як», а настільки — це також міра і ступінь, але тут є певний результат, можна замінити настільки на «так», «так сильно», «такою мірою».

Я казала про концерт, що мені настільки сподобався концерт, що я і досі під враженнями. Тобто мені так сподобалося, мені настільки сподобалось.

Інший приклад: «Було настільки темно, що я нічого не бачила». Так темно, настільки темно, що я нічого не бачила.

наскільки — as (so) far as
міра — measure, extent
ступінь (родовий відмінок — ступеня) — degree, extent, grade

настільки — so, thus far, insomuch, thus much

Або: «Вона настільки розумна, що може вступити до університету Шевченка». Це дуже престижний університет, але вона настільки розумна, така розумна, що може вступити туди.

А ще ці два слова «настільки» і «наскільки» можна вживати разом у певному відношенні, наприклад:

«Наскільки часто ви будете слухати подкаст, настільки добре будете розуміти українську мову». Правда? Це **взаємовідношення**.

Наскільки часто ви будете слухати подкаст, настільки добре будете розуміти українську мову.

Як завжди, таблиця на цю тему і вправи для практики є в конспекті уроку!

взаємовідношення —
relationship

Вживання прислівників «наскільки» і «настільки»

наскільки

as (so) far as

- Передає кількісне значення у конструкціях:
наскільки мені відомо = як мені відомо
наскільки я знаю = як я знаю
наскільки я пам'ятаю = як я пам'ятаю
- У складному реченні поєднує головну частину з підрядною з'ясувальною частиною:
Ти навіть не уявляєш, (як) **наскільки** сильно я тебе люблю.

настільки

so, thus far,
insomuch,
thus much

- Передає кількісне значення, що потребує подальшої конкретизації в підрядній частині складного речення.
настільки = так, аж так, так сильно, такий, аж такий
Вона **настільки** (так) змінилася, що я її не впізнав.
Мені **настільки** (так) подобається ця пісня, що я слухаю її вже третій раз.
Ця страва смачна, але не **настільки**, щоб з'їсти таку велику порцію!

настільки, наскільки

- Співвідносні слова, які входять до головної та підрядної частини складного речення, вказуючи на пропорційний вияв двох різних ознак:
Кожна людина щаслива **настільки**, **наскільки** вона вирішила сама.
Ми маємо повернутися додому **настільки** швидко, **наскільки** це можливо.

Завершення

А на сьогодні все! Ну як, сподобались вам українські традиційні інструменти? Наскільки вас зацікавила ця тема? Якщо вам цікаво побачити фотографії українських народних інструментів, запрошую вас на сторінку епізоду: ukrainianlessons.com/episode145.

Також там ви можете дізнатись більше про те, як оформити преміум-підписку, щоб отримувати конспекти уроків з транскриптом, таблицями і вправами. Сторінка епізоду — ukrainianlessons.com/episode145.

А я хочу побажати вам гарного дня чи вечора! Гарного тижня або гарних вихідних! До наступного епізоду! На все добре!

 Вправи

1

Як називаються ці інструменти?

1.

4.

2.

5.

3.

6.

2

Заповніть пропуски в реченнях словами / фразами:

Крім того	Наскільки мені відомо	спало на думку
Сказати ... це не сказати нічого	Уявляєш собі	мали можливість

1. _____, що книжка мала успіх, — _____
_____ : вона стала бестселером всіх часів.
2. _____, кобзарі — це народні музиканти,
які виконували (і часто складали самі) думи та пісні, супроводжуючи їх грою на кобзі.
3. Ця дівчинка настільки талановита і працююча, що у свої 13 років грає на 10 музичних
інструментах! _____ ?
4. У Карпатах ми відвідали музей народних інструментів. Під час екскурсії музеєм ми _____
_____ послухати народні гуцульські пісні,
почути, як звучать цимбали, трембіта, дрімба...
5. Перше, що _____,
коли я побачив вашу маму, було: «Я хочу, щоб вона стала моєю дружиною!». Вона була
настільки красивою, що не закохатися було просто неможливо!
6. Музика тренує мозок і пам'ять. _____,
музика виховує емпатію — вчить співчувати та співпереживати.

3

Заповніть пропуски словами «наскільки» або «настільки»:

1. Лекція була _____ нудна і нецікава, що я мало не заснув.
2. _____ я пам'ятаю, ми з твоїм братом разом ходили до музичної школи. Він, здається, грав на гітарі, а я на бандурі.
3. Мій вчитель незвичайна людина — він _____ талановитий, _____ ж і скромний.
4. Я буду старатися _____ , _____ це можливо.
5. Я _____ люблю своє місто, воно _____ дороге моєму серцю, що я ніколи в світі не хотів би жити в жодному іншому місті на Землі!

4

Перекладіть українською мовою:

1. Bandura is a musical symbol of Ukraine. As far as I know, modern bandura has 55—58 strings.

2. Trembita is a folk wind musical instrument. It has served as a means of communication for people in isolated mountain areas in the Carpathians.

3. To say that I liked this exhibition is an understatement. If you have the opportunity, visit it to see with your own eyes!

4. I love to dance, but not as much as I love to sing.

5. I love you so much that I can't imagine my life without you.

6. Come here as fast as you can. I need your help immediately!

Key Phrases 4-145

сказати, що... — нічого не сказати	to say ... is an understatement
мати можливість	to be able to, to have an opportunity
спадати на думку	to cross the mind
Уявляєте собі? Уявляєш собі?	Can you imagine?
наскільки мені відомо	as far as I know
крім того	in addition, furthermore, moreover

Відповіді на вправи

1

1. бандура
2. кобза
3. сопілка
4. трембіта
5. цимбали
6. бугай

2

1. Сказати... це не сказати нічого
2. Наскільки мені відомо
3. Уявляєш собі
4. мали можливість
5. спало на думку
6. Крім того

3

1. настільки
2. Наскільки
3. настільки, наскільки
4. настільки, наскільки
5. настільки, настільки

4

1. Бандура — (це) музичний символ України. Наскільки мені відомо, сучасна бандура має 55-58 струн.
2. Трембіта — (це) народний духовий музичний інструмент. Вона служила засобом комунікації (зв'язку) для людей в віддалених (ізолюваних) гірських територіях в Карпатах.
3. Сказати, що мені сподобалася виставка, це не сказати нічого! Якщо будете (будеш) мати можливість, відвідайте (відвідай) її, щоб побачити на власні очі!
4. Я люблю танцювати, але не настільки сильно, як співати.
5. Я люблю вас (тебе) настільки (сильно), що не можу уявити свого життя без вас (тебе)!
6. Прийдіть / приїдьте (прийди / приїдь) сюди настільки швидко, наскільки це можливо. Мені негайно (терміново) потрібна ваша (твоя) допомога!

